

## USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupičkové a Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **E. S.**, zastoupena Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem se sídlem Varšavská 714/38, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2021, č. j. 2 Ad 23/2018-32,

### t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

### O d ů v o d n ě n í :

#### I.

[1] Rozhodnutím ze dne 19. 7. 2018, č. j. MPSV-2018/142987-911, žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hl. m. Prahu (dále též „úřad práce“) ze dne 13. 2. 2018, č. j. 7812/2018/AAD. Uvedeným rozhodnutím úřad práce po opětovném posouzení nároku snížil žalobkyni příspěvek na péči, neboť stupeň její závislosti na pomoci jiné osoby byl nově stanoven jako středně těžká závislost.

#### II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“), který ji zamítl v záhlaví označeným rozsudkem. Uvedl, že žalobkyně napadla žalobou závěr žalovaného, že je schopna zvládat životní potřeby oblékání a obouvání a tělesnou hygienu. K tomu připomněl, že soud se při soudním přezkumu zdravotního stavu osob opírá především o odborné lékařské posouzení. Stěžejním důkazem je tedy odborný posudek, u nějž je hodnocena jeho úplnost, objektivita a přesvědčivost. Současně je nezbytné, aby žalovaný řádně zdůvodnil případné odchylné posouzení zvládání jednotlivých potřeb. Soud je pak při přezkumu jeho rozhodnutí vázán obsahem žaloby a nemůže přezkoumat skutkový stav v celém rozsahu z úřední povinnosti. Městský soud shrnul, jakým způsobem se žalovaný vypořádal s námitkami stran zvládání životní potřeby tělesné hygieny a připustil, že jeho závěry mohly být odůvodněny podrobněji, než jen odkazem na závěry posudkové komise. Nejedná se však o zásadní pochybení. Je zřejmé, že komise podřadila péči o katetr a patologický výtok pod potřebu

péče o zdraví, která byla hodnocena jako nezvládaná. S tím se městský soud ztotožnil i s ohledem na to, že žalobkyně v žalobě žádné obtíže dané katetrem při tělesné hygieně nezminila. Při posuzování této životní potřeby pak podle městského soudu nelze přihlídnout ke sporadické nutnosti použít menstruační pomůcky, neboť menstruace u žalobkyně fakticky absentuje. Městský soud dále aproboval vysvětlení žalovaného stran změny hodnocení schopnosti žalobkyně zvládat životní potřebu oblékání a obouvání. Žalovaný v tomto směru uvedl, že v roce 2014, kdy jí byl přiznán příspěvek na péči ve III. stupni, ještě žalobkyně nebyla zcela adaptovaná na ztrátu zraku. Dále městský soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2014, č. j. 1 Ads 86/2014-40, a konstatoval, že v jeho světle ob stojí závěry žalovaného ohledně zvládnutí této životní potřeby. Žalovaný se i zde opřel o posouzení posudkové komise, která uvedla, že žalobkyně je schopna se v přiměřené míře sama obléci a taktéž se obout, navíc může využívat dostupných pomůcek. Pro posouzení této potřeby je pak nerozhodné, zda si žalobkyně „přepne“ knoflíky, nerozpozná dostatečně barvy, neodhalí díry a skvrny na oděvech, nebo má potíže s obutím bot na správnou nohu.

### III.

[3] Rozsudek městského soudu napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítla, že posudek posudkové komise nesplňuje kritérium úplnosti a přesvědčivosti. Zvládnutí potřeby tělesné hygieny se opírá o to, že stěžovatelkou namítané problémy nespádají do oblasti tělesné hygieny, nýbrž péče o zdraví. Kritéria definující schopnost zvládnutí péče o zdraví však nesměřují k tomu, aby při využívání léčebných pomůcek nedocházelo ke vzniku hygienických problémů. Tento účel spadá do oblasti tělesné hygieny. Navíc může být schopnost zvládat určitou základní životní potřebu zohledněna i v oblasti dalších potřeb. Za nepřesvědčivý označila dále závěr městského soudu, že stříhání nehtů nespadá do oblasti tělesné hygieny. Podle stěžovatelky rovněž právní předpisy neupravují kritérium každodennosti, na něž kladl městský soud důraz při posuzování nutnosti použití menstruační pomůcky. Pokud je menstruace nepravidelná až sporadická, je vyžadována každodenní potřeba kontroly. Stěžovatelka se vymezila i proti tomu, že se měla na ztrátu zraku již adaptovat, protože může být posuzována přísněji. Zákon takové hodnocení nepředpokládá, navíc adaptace je u každé osoby odlišná. Podle stěžovatelky je nepřiléhavý i odkaz městského soudu na rozsudek č. j. 1 Ads 86/2014-40, neboť ona nikdy neuváděla, že je schopna se sama oblékat a svlékat. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

### IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelka vždy uváděla konkrétní činnosti, které při oblékání a obouvání zvládá s obtížemi, avšak netvrdila, že se nezvládá oblékat. Odkaz na rozsudek č. j. 1 Ads 86/2014-40 je tedy příslušný. K základní životní potřebě tělesné hygieny pak v žalobě namítala pouze to, že ji správní orgány redukovaly na očistu po menstruaci. Jiné námitky k hodnocení této potřeby nevznasla, přičemž kontrola při menstruaci nesplňuje hledisko každodenní pomoci jiné osoby, zvláště pak v případě sporadické menstruace. Posudková komise rovněž náležitě vysvětlila zařazení problematiky výtoku a katetru do oblasti péče o zdraví, což stěžovatelka v žalobě

pokračování

nerozporovala. Dále nelze tvrdit, že by na stěžovatelku bylo pohlíženo přísněji z důvodu, že se již měla na postižení adaptovat. Naopak při předchozím posouzení bylo hodnocení zvládání tělesné hygieny a oblékání a obouvání mírnější právě s přihlédnutím k tomu, že stěžovatelka dosud nebyla na ztrátu zraku a zavedení katetru adaptována. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

## V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud předeseílá, že se na nyní projednávanou věc užije § 104a odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném od 1. 4. 2021, podle něhož platí: *Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.* V nyní posuzované věci totiž městský soud rozhodl po nabytí účinnosti příslušné novely s. ř. s. a současně rozhodoval specializovaný samosoudce (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30, ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Azs 184/2021-36, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31 či ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34).

[7] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k hodnocení toho, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Při tom vycházel ze závěrů usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, v němž kasační soud vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Závěry plynoucí z tohoto usnesení jsou přiměřeně uplatnitelné také v nyní projednávané věci (shodně rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28, ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 23. 7. 2021, č. j. 4 As 156/2021-50, ze dne 13. 8. 2021, č. j. 10 As 222/2021-39, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 As 148/2021-44, ze dne 7. 10. 2021, č. j. 6 Azs 242/2021-21 atp.). Kasační stížnost lze tudíž přijmout k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního právního pochybení krajského soudu (srov. též Kühn, Z. In: Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, k § 104a, především body 6 a 11).

[8] Nejvyšší správní soud pak dospěl k závěru, že v projednávaném případě kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a shledal ji nepřijatelnou.

[9] Vzhledem k obecné námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku kasační soud uvádí, že tento je přezkoumatelný a náležitě odůvodněný, přičemž závěry v něm obsažené se nikterak nevymykají z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu. Městský soud vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu a řádně se zabýval všemi žalobními body (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995,

sp. zn. III. ÚS 84/94, č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, č. 85/1997 Sb. ÚS, rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52 a ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, či usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76). Nejvyšší správní soud pak nesouhlasí ani s tím, že by městský soud neodůvodnil, proč nespádají určité činnosti do oblasti tělesné hygieny, ale do oblasti péče o zdraví. Městský soud se plně ztotožnil se závěry posudkové komise, které v rozsudku rekapituloval. Předsedkyně posudkové komise přitom v přípisu ze dne 17. 7. 2018 k dotazu žalovaného, položeného na základě vyjádření stěžovatelky k podkladům rozhodnutí, uvedla, že *„péče při chronické a léčebně neovlivnitelné záležitosti patří do základní životní potřeby ‘péče o zdraví’.“* Ačkoliv by zcela jistě bylo možné si představit podrobnější vypořádání předmětné otázky, s ohledem na obsah žalobních námitek nelze výsledek postupu zvoleného městským soudem považovat za nepřezkoumatelný.

[10] K námitkám směřujícím do merita věci je třeba předeslat, že podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s., nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 3. 2023, č. j. 8 As 74/2021-63, ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006-155, či ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004-49).

[11] Nejvyšší správní soud ze spisu městského soudu ověřil, že stěžovatelka v žalobě (ani v žádném dalším podání učiněném v žalobní lhůtě) nenamítala, že by správní orgány určité činnosti (využívání léčebných pomůcek, stříhání nehtů) chybně nezařadily do oblasti „tělesné hygieny“, respektive že některé činnosti mohly být zařazeny do více oblastí. Nerozporovala ani použité kritérium každodennosti v oblasti „tělesné hygieny“, a pominula rovněž závěry správních orgánů zmiňující její adaptaci na postižení. Protože stěžovatelka tyto kasační námitky neuplatnila v řízení před městským soudem, přestože tak učinit mohla, jsou nepřípustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se jimi proto nemohl věcně zabývat.

[12] Jako přípustnou shledal Nejvyšší správní soud námitku stěžovatelky o nepřiléhavosti odkazu městského soudu na rozsudek č. j. 1 Ads 86/2014-40 v rámci vypořádání jejích žalobních námitek týkajících se zvládání životní potřeby oblékání a obouvání. Neshledal však v postupu městského soudu pochybení. Městský soud sám upozornil na určité skutkové odlišnosti posuzovaných případů a závěry uvedeného rozsudku aplikoval jako východisko pro posouzení relevance stěžovatelkou namítaných skutečností z hlediska hodnocení zvládání životní potřeby oblékání a obouvání. Především se opřel o závěr, podle něhož je při posuzování potřeby oblékání a obouvání možné považovat za podružné problémy s nerozeznáním konkrétní barvy oblečení nebo skvrny na oblečení. Podle městského soudu totiž mají problémy namítané stěžovatelkou („přepnutí“ knoflíků, nemožnost odhalit díry či skvrny na oděvech apod.) obdobný charakter, a proto je na ně třeba nahlížet stejnou optikou, tedy jako na nerozhodné z hlediska posuzování schopnosti zvládat danou životní potřebu. Ani Nejvyšší správní soud přitom nepovažuje tento příměr za *a priori* nepřipadný a způsobující nezákonnost napadeného rozsudku. Na jeho použití nic nemění skutková odlišnost spočívající v tom, že stěžovatelka netvrdila, že je schopna se sama oblékat a svlékat.

pokračování

[13] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[14] Nejvyšší správní soud podotýká, že předmětem tohoto řízení je změna výše příspěvku na péči, přičemž zdravotní stav stěžovatelky byl posuzován k 1. 7. 2017. Pokud je stěžovatelka přesvědčena o tom, že se její zdravotní stav od tohoto data nejen nezlepšil, ale naopak zhoršil, jak uváděla ve svém podání k městskému soudu ze dne 4. 9. 2020, má možnost kdykoli podat žádost o změnu příspěvku na péči bez ohledu na výsledek nynějšího řízení. Současně stěžovatelka může v případném správním a soudním řízení o nové žádosti zcela jistě přednést k věcnému posouzení právě ty právní otázky, které byly v nynějším řízení nadneseny poprvé až v kasační stížnosti, pročez je Nejvyšší správní soud opravdu neměl možnost vzhledem ke znění podané žaloby a omezení plynoucímu z § 104 odst. 4 s. ř. s. posuzovat.

[15] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 8 As 287/2020, sp. zn. 6 Ads 139/2021, sp. zn. 9 As 83/2021). Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá tudíž právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla sice ve věci úspěch, avšak jedná se o věc sociální péče, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží (§ 60 odst. 2 s. ř. s. a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2021, č. j. 6 Ads 139/2021-28).

**Poučení:** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. dubna 2023

David Hipšr  
předseda senátu